

*The 'Art of the war' of Sun Tzu applied to Maritime strategy,
a contemporary view*

Captain (N) Niels WOULDSTRA

Deputy Military Representative for the Netherlands to NATO and EU
Former Associate Professor to the Netherlands Defence Academy

Onderstaand artikel is een samenvatting van de lezing van KTZ mr Niels Woudstra (Koninklijke Marine), die hij gehouden heeft op 24 januari 2018 bij de Koninklijke Militaire School te Brussel.

I. Sun Tzu in de Westerse wereld

Van strategie bestaan vele definities. Een bruikbare definitie legt verband tussen de trits: doel, plan en middelen. Zo kan een strategie worden gedefinieerd als het plan dat middelen inzet voor het bereiken van doelstellingen. Vertaald naar maritieme strategie zou dit kunnen betekenen dat het strategische doel is het bevorderen van maritieme belangen en dat het plan bestaat in het bevorderen en verdedigen van deze belangen. De gehele maritieme cluster, met civiele en militaire elementen, vormen dan de middelen.

Hybrid warfare en een unrestricted warfare lijken nieuwe begrippen te zijn. Niets is minder waar. Reeds 2500 jaar geleden schreef de Chinese generaal Sun Tzu over deze materie, met aforismen die we kennen onder de titel "De Kunst van het Oorlogvoeren" (The Art of War). Hoewel Sun Tzu in beginsel over de landoorlog schreef, is zijn theorie ook van toepassing op maritieme strategie, dat probeert deze uiteenzetting aan te tonen.

The Art of War van Sun Tzu heeft pas sinds ongeveer honderd jaar ingang gevonden in de Westerse wereld. Tegenwoordig mag zijn werk dan breed

bekend zijn, er bestaat zelfs een boek getiteld: Sun Tzu for Women, the art of war for winning in business, ooit was zijn werk volslagen onbekend in de Westerse wereld.

In 1772 verscheen de eerste Westerse vertaling van The Art of War, in het Frans. De monnik Amiot vertaalde het werk, dat de titel kreeg Art Militaire des Chinois. Het raakte daarna in de vergetelheid. Pas in 1905 vertaalde de Britse kapitein Holtrop het werk in het Engels, gevolgd in 1910 door vertaling van Lionel Giles en een vertaling in het Duits van Bruno Navarra. Hier kunnen we al de link naar de maritieme strategie leggen, of eigenlijk juist niet! In 1911 schreef Julian Corbett zijn hoofdwerk Some Principles of Maritieme Strategy. Hierin refereert hij aan von Clausewitz en de grote maritieme strateeg Mahan, maar op geen enkele wijze aan Sun Tzu. Met grote waarschijnlijkheid kan gesteld worden dat Corbett Sun Tzu niet heeft geraadpleegd. Hetzelfde geldt voor Putman Cramer, die in 1913 zijn boek over maritieme strategie en zeetactiek publiceerde. Hij refereert alleen aan Mahan.

Strategen, ook maritieme strategen, hebben dus zeer waarschijnlijk in de eerste decennia van de vorige eeuw niet of nauwelijks kennisgenomen van Sun Tzu. Pas de meer wetenschappelijke vertaling van Samuel Griffith in 1963 heeft het werk bredere ingang doen vinden.

II. Sun Tzu en maritieme strategie

De strategie van Sun Tzu is verwoord in dertien hoofdstukken met kernachtige uitspraken. Enkele daarvan zullen we nalopen en kijken of daarvan ook een toepassing is te vinden op maritieme strategie. We gaan daarbij uit van de Engelse vertaling van Griffith. De woorden die ik wil benadrukken, staan vetgedrukt.

Uit hoofdstuk 1, getiteld "Estimates:"

- War is a matter of vital importance to the State; the province of life or death; the road to survival or ruin. It is mandatory that it be thoroughly studied.
- All warfare is based on deception

Uit het eerste aforisme blijkt het belang van kennis over strategie, dus ook over maritieme strategie. Niet alleen is bestudering daarvan belangrijk in een academische context, ook is het interessant te constateren dat individuele staten, maar ook internationale organisaties als de NAVO en de EU, sinds de eeuwwisseling het belang van maritieme strategieën onderkennen en deze zijn gaan ontwikkelen. Het tweede aforisme duidt op het belang van misleiding, zeer actueel met *fake news* als wapen. In dit verband is het gedrag van China vermeldenswaardig. Ondanks het misleidende *peaceful rise of China*, aarzelt dit land niet om ook geweld te gebruiken bij het sluipenderwijs annexeren van de Zuid-Chinese Zee.

Hoofdstuk 3, "Offensive Strategy"

- Generally in war the best policy is take a state intact; to ruin it is inferior to this.
- For to win one hundred victories in one hundred battles is not the acme of skill. To subdue the enemy without fighting is the acme of skill.

Deze aforismen druisen in tegen de gedachte de vijand zoveel mogelijk schade toe te brengen. Schade toebrengen moet ook geen doel op zich zijn, het gaat om het winnen van de slag, de campagne en de oorlog. Het slimst is dit te doen zonder schade. Ook hierin zijn de Chinezen meesters. In maritieme zin vertaalt dit zich in de "Parelsnoerstrategie" en de "Nieuwe Zijderoute" (One Belt, One Road). Langs de relevante Sealines of Communcation rijgt China parels (havens en -installaties) aan zijn parelsnoer (de Zijderoute). Dit gebeurt zonder geweld, de Chinezen kopen de parels eenvoudigweg op. Voorbeelden zijn Piraeus, Gwadar en Djibouti.

Hoofdstuk 6, "Weaknesses and Strengths"

- Now an army may be likened to water, for just as flowing water avoids the heights and hastens to the lowlands, so an army avoids strengths and strikes weakness.
- And as water shapes its flow with the ground, so an army manages its victory in accordance with the situation of the enemy.

Waar "army" staat, kunnen we gerust "navy" schrijven. Dit is een pleidooi voor asymmetrische oorlogvoering, maar tevens een waarschuwing geen bressen te laten ontstaan in de eigen verdediging. Wat heeft het voor zin een geweldige slagkracht te hebben met bijvoorbeeld vliegekampschepen, als de bescherming daarvan tegen zeemijnen en onderzeeboten onvoldoende in ogenschouw wordt genomen?

Hoofdstuk 7, "Manoeuvre"

- He who knows the art of the direct and the indirect approach will be victorious. Such is the art of manoeuvring.

Slag leveren is niet alléén een kwestie van attritie, "slijtage" van de opponent, zoals de in eindeloze loopgravenstrijd van de Eerste Wereldoorlog. De kunst is ook de vijand uit te kunnen manoeuvreren, zodat het hogere doel bereikt wordt. Reeds in de zeiltijd wisten de meest kundige admiralaas gebruik te maken van slimme manoeuvres. Crossing the T is hiervan een aardig voorbeeld. De vaste opstellingen van kanons bracht met zich mee dat schepen alleen over de brede zij konden vuren. De admiraal die zijn vloot haaks voorlangs de opponent kon manoeuvreren kon zelf wel effectief vuur afgeven, maar de tegenstander in het geheel niet.

Hoofdstuk 8, "The nine variables"

- In general, the system of employing troops is that the commander receives his mandate from the sovereign to mobilize the people and assemble the army.
- There are occasions when the commands of the sovereign need not to be obeyed.

Deze twee aforismen vormen een paradox, enerzijds blijkt hieruit het primaat van de politiek, anderzijds stelt Sun Tzu dat er ook gevallen zijn waarin de orders van de vorst niet moeten worden opgevolgd. De vertaling hiervan is dat het politiek strategisch niveau leidend is voor het militair strategisch niveau. De militaire middelen dragen bij aan het behalen van politieke doelen. Maar de wijze waarop de militaire middelen

moeten worden ingezet is het primaat van de militaire professionals. Niet terzake kundige politici kunnen zich daarin beter niet mengen.

Hoofdstuk 9, "Marches"

- In war, numbers alone confer no advantage. Do not advance relying on sheer military power.

Hier is een verband met het citaat uit hoofdstuk 6. Militair overwicht in aantallen en technologie is niet altijd voldoende om de overwinning te behalen. Hybride oorlogvoering is een mengvorm van verschillende machtsmiddelen, militaire en niet-militaire. Ook ter zee kan een vijand verschillende verschijningsvormen aannemen en is een breed instrumentarium benodigd om een vijand het hoofd te bieden. Militaire slagkracht is niet altijd het antwoord voor een probleem. Zo heeft het weinig zin de reële dreiging van zeeroverij te beantwoorden met zwaar bewapende oorlogsschepen.

Hoofdstuk 12, "Attack by fire"

- If not in the interest of the state, do not act. If you cannot succeed, do not use troops. If you are not in danger, do not fight.

Soms is het hogere strategische doel gediend door de confrontatie met de vijand uit de weg te gaan, waarmee deze toch gebonden blijft. De Fleet in being strategie is hiervan een maritieme exponent. De partij die deze strategie toepast houdt een vloot in reserve, maar tracht tevens de directe confrontatie met een (sterkere) opponent te vermijden. Zolang de opponent de vloot in reserve niet heeft verslagen, moet hij er rekening mee houden en blijft hij toch gebonden.

Hoofdstuk 13, "Employment of secret agents"

- And therefore only the enlightened sovereign and the worthy general who are able to use the most intelligent people as agents are certain to achieve great things. Secret operations are essential in war; upon them the army relies to make its every move.

Dit citaat onderschrijft het belang van inlichtingen en geheime operaties. In dit verband zijn onderzeeboten, *maritime special forces* en elektronische oorlogvoering het vermelden waard. Onderzeeboten kunnen ongedetecteerd zowel inlichtingen verzamelen als aanvallen uitvoeren. Hetzelfde geldt voor special forces, die bovendien vanuit zee het land kunnen bereiken voor geheime operaties. Elektronische oorlogvoering wordt door zeestrijdkrachten breed ingezet voor detectie, lokalisatie, identificatie en misleiding.

Conclusie

Deze verhandeling heeft getracht zowel inzicht te geven in enkele van de diepe, kernachtige gedachten van Sun Tzu, als de toepassing daarvan op de maritieme strategie. Zoals het eerste citaat aangeeft, is het voor het voortbestaan van de staat van cruciaal belang dat strategie bestudeerd wordt. De opkomst van China als (maritieme) grootmacht maakt bestudering van de oude Chinese wijsheden van Sun Tzu des te meer relevant.

* *
*